

Bruksela, 4 grudnia 2023 r.
(OR. en)

16335/23

CT 192
ENFOPOL 530
COTER 235
JAI 1612

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	4 grudnia 2023 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	15404/23
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie postępowania z osobami zwolnionymi z więzienia, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie terrorystyczne – <i>Konkluzje Rady (4 grudnia 2023 r.)</i>

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie postępowania z osobami zwolnionymi z więzienia, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie terrorystyczne, zatwierdzone przez Radę (Wymiar Sprawiedliwości i Sprawy Wewnętrzne) na jej 3992. posiedzeniu, które odbyło się 4 grudnia 2023 r.

KONKLUZJE RADY

w sprawie postępowania z osobami zwolnionymi z więzienia, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie terrorystyczne

POTWIERDZAJĄC, że terroryzm narusza podstawowe wartości Unii Europejskiej i prawa człowieka i nadal stanowi poważne zagrożenie dla państw członkowskich.

PODKREŚLAJĄC, że walka z terroryzmem jest wciąż jednym z priorytetów programu działań Rady Unii Europejskiej, jak zaznaczono niedawno w jej konkluzjach pt. „Ochrona Europejczyków przed terroryzmem: osiągnięcia i kolejne kroki”, przyjętych 9 czerwca 2022 r.¹

MAJĄC NA UWADZE, że Rada Europejska w swoich konkluzjach z 11 grudnia 2020 r.² wezwała państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków na rzecz pełnego wykorzystania europejskich baz danych i systemów informacyjnych, w szczególności w odniesieniu do wprowadzania do tych baz odpowiednich danych dotyczących osób, które poszczególne państwa członkowskie uznały za stwarzające poważne zagrożenie terrorystyczne lub zagrożenie brutalnym ekstremizmem.

ODNOTOWUJĄC, że Rada Unii Europejskiej w swoich konkluzjach w sprawie zapobiegania i zwalczania radykalizacji w więzieniach oraz postępowania z przestępcami skazanymi za terroryzm i brutalny ekstremizm po ich zwolnieniu, przyjętych w dniu 6 czerwca 2019 r.³, stwierdziła, że dalsze monitorowanie zradykalizowanych osób, które – na podstawie oceny ryzyka – uważane są za wciąż stanowiące zagrożenie po zwolnieniu można by zapewnić indywidualnie dla każdego przypadku, zgodnie z prawem krajowym i przestrzegając zasady proporcjonalności i praw podstawowych danej osoby.

PRZYPOMINAJĄC, że w tych samych konkluzjach Rada podkreśliła, że aby zapobiec angażowaniu się przestępców skazanych za terroryzm i brutalny ekstremizm lub przestępców zradykalizowanych przed odbywaniem kary lub w czasie odbywania kary w więzieniu w brutalne działania ekstremistyczne po zwolnieniu, przydatne mogłyby być również środki po zwolnieniu.

¹ Dok. 9997/22.

² EUCO 22/20.

³ Dok. 9727/19.

PRZYPOMINAJĄC, że w tych samych konkluzjach Rada zaznaczyła, że cennym narzędziem mogłaby być wymiana informacji na temat zradykalizowanych więźniów między państwami członkowskimi UE w ramach dwustronnych lub wielostronnych, w zakresie dozwolonym przez prawo krajowe, na przykład w sytuacji, gdy wymieniane informacje dotyczą byłych więźniów powracających do różnych państw członkowskich lub do nich podróżujących.

ZAUWAŻAJĄC, że te same konkluzje wskazują, iż korzystne mogłoby być lepsze wykorzystanie istniejących systemów informacyjnych (w tym Systemu Informacyjnego Schengen).

BIORĄC POD UWAGĘ, że w konkluzjach w sprawie bezpieczeństwa wewnętrznego i europejskiego partnerstwa policyjnego przyjętych w dniu 24 listopada 2020 r.⁴ Rada stwierdziła, że należy nadal poświęcać szczególną uwagę osobom powracającym ze stref konfliktu, a także więźniom i uwolnionym więźniom.

ZAZNACZAJĄC, że w tych samych konkluzjach Rada zachęciła państwa członkowskie, by zwróciły szczególną uwagę na osoby, które państwa członkowskie uznały za stanowiące zagrożenie terrorystyczne lub zagrożenie w zakresie brutalnego ekstremizmu, oraz podkreśliła, że w Europie bez granic wewnętrznych należy zapewnić niezawodną i szybką wymianę informacji, gdy osoby te podróżują lub łączą się z osobami lub sieciami w innych państwach członkowskich.

PODKREŚLAJĄC, że w tych samych konkluzjach Rada uznała, że ważne jest, by co do zasady umieszczać w odpowiednich europejskich bazach danych i systemach informacyjnych osoby uznane przez poszczególne państwa członkowskie za stwarzające poważne zagrożenie terrorystyczne lub poważne zagrożenie w zakresie brutalnego ekstremizmu, chyba że nie pozwalają na to względy prawne lub operacyjne.

ODNOTOWUJĄC, że we wspólnym oświadczeniu unijnych ministrów spraw wewnętrznych w sprawie ostatnich ataków terrorystycznych w Europie wezwano do wymiany informacji na temat osób stanowiących zagrożenie o charakterze terrorystycznym lub brutalnie ekstremistycznym.

⁴ Dok. 13083/1/20 REV 1.

ZAZNACZAJĄC, że podejmowane są już wysiłki na rzecz zwiększenia wymiany informacji i wiedzy na temat osób stanowiących zagrożenie terrorystyczne lub brutalne zagrożenie ekstremistyczne, takie jak projekt *Gefährder*⁵, w formie dyskusji na szczecelu ekspertów, utworzenia kompendium podejść organów ścigania państw członkowskich do oceny osób uznawanych za potencjalne zagrożenie terrorystyczne lub brutalne zagrożenie ekstremistyczne i do radzenia sobie z nimi, a także w formie wypracowania wspólnego porozumienia i niewiążących orientacyjnych kryteriów analizy informacji na temat takich osób oraz wprowadzania ich do europejskich baz danych i systemów informacyjnych. Prace te dotyczą osób uznawanych za potencjalne zagrożenie terrorystyczne lub brutalne zagrożenie ekstremistyczne, w tym osób skazanych za terroryzm lub zradykalizowanych więźniów odbywających wyroki za inne przestępstwa, które to osoby zostały zwolnione lub mają zostać zwolnione, i na podstawie indywidualnej oceny ryzyka uznaje się, że stanowią one nadal zagrożenie po zwolnieniu.

ZAUWAŻAJĄC, że w swoim najnowszym sprawozdaniu dotyczącym sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE⁶ Europol podkreślił, że zwalnianie zradykalizowanych osób z więzień wciąż budzi obawy państw członkowskich, ponieważ osoby te mogą nadal uprawiać prozelityzm poza więzieniami i uczestniczyć w przygotowywaniu ataków terrorystycznych; w sprawozdaniu dodano, że po zwolnieniu z więzienia zradykalizowani dżihadysty mogą stwarzać ryzyko stosowania przemocy lub planować ataki.

BIORĄC POD UWAGĘ, że Unia doświadczyła już kilku ataków dżihadystycznych, których dokonały osoby zwolnione z więzienia⁷.

⁵ Opracowanie niewiążących wspólnych orientacyjnych kryteriów wspólnego porozumienia między organami ścigania państw członkowskich UE co do tego, kiedy daną osobę należy uznać za potencjalne zagrożenie terrorystyczne lub brutalne zagrożenie ekstremistyczne, w oparciu o analizę informacji o takich osobach oraz wprowadzanie ich do europejskich baz danych i systemów informacyjnych.

⁶ Sprawozdanie Europolu z 2023 r. dotyczące sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf

⁷ Sprawozdanie Europolu z 2021 r. dotyczące sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf

PODKREŚLAJĄC fakt, że w ciągu najbliższych pięciu lat w całej Unii z więzienia zostanie zwolniona znaczna liczba osób skazanych za przestępstwa terrorystyczne lub za inne przestępstwa, a następnie zradyzalizowanych w więzieniu. Ta szczególna sytuacja będzie wymagała od właściwych organów zwiększenia wysiłków zarówno w zakresie zarządzania ryzykiem, jak i monitorowania ryzyka, na ile pozwalają na to istniejące zdolności i odpowiadające im priorytety, a także działań na rzecz odwodzenia od działalności terrorystycznej i na rzecz reintegracji po zakończeniu kary więzienia.

PRZYPOMINAJĄC, że Rada w konkluzjach pt. „Ochrona Europejczyków przed terroryzmem: osiągnięcia i kolejne kroki”, przyjętych 9 czerwca 2022 r., podkreśliła kluczowe znaczenie Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) i wszystkich możliwych opcji, jakie ten system oferuje, dla wymiany informacji, które mogłyby pomóc państwom członkowskim w wykrywaniu i monitorowaniu osób stanowiących zagrożenie terrorystyczne.

ODNOTOWUJĄC, że od marca 2021 r. Europol otrzymuje raporty o trafieniach w SIS odnoszących się do wpisów mających związek z terroryzmem i zapewnia wsparcie państwom członkowskim.

Ponadto ODNOTOWUJĄC, że wyżej wymienione konkluzje odnosiły się do operacyjnej wartości dodanej opracowania procedury stosowanej po uzyskaniu trafienia dotyczącego zagranicznych bojowników terrorystycznych zarejestrowanych w SIS, którzy stanowią poważne zagrożenie, w oparciu o dobrowolne przyjmowanie powiadomień o trafieniach.

PRZYPOMINAJĄC, że nową wersję SIS uruchomiono 7 marca 2023 r., a zakres funkcjonowania systemu został rozszerzony m.in. o nowe dodatkowe kategorie wpisów i więcej danych, w szczególności o nowe rodzaje danych biometrycznych i nowe funkcje, co pozwoliło zapewnić dodatkowe podstawowe narzędzia do zwalczania terroryzmu i poważnej przestępczości.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

UZNAJĄC potencjalne zagrożenie ze strony zwolnionych z więzienia osób skazanych za przestępstwa terrorystyczne lub zradykalizowanych więźniów skazanych za inne przestępstwa.

UWYPUKLAJĄC potrzebę promowania wymiany informacji między państwami członkowskimi w odniesieniu do danych dotyczących osób, które mogą stanowić zagrożenie terrorystyczne, zgodnie z prawem krajowym i europejskim oraz w poszanowaniu zasady proporcjonalności i praw podstawowych przedmiotowych osób.

ZAZNACZAJĄC jednocześnie znaczenie ochrony podstawowych praw i wolności zwolnionych więźniów, w szczególności tych, którzy nie stanowią już zagrożenia.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

PROMOWAŁY – zgodnie z prawem krajowym i w poszanowaniu zasady proporcjonalności i praw podstawowych przedmiotowych osób – przyjmowanie środków po zwolnieniu wobec osób skazanych za terroryzm lub zradykalizowanych więźniów skazanych za inne przestępstwa, które to osoby stanowią potencjalne zagrożenie terrorystyczne.

NADAL PROWADZIŁY PRACE nad oceną ryzyka i nad postępowaniem z osobami zwolnionymi z więzienia lub osobami, które mają zostać zwolnione z więzienia, lub nad monitorowaniem tych osób, zgodnie z podejściem wielopodmiotowym promującym uczestnictwo wszystkich zainteresowanych stron i koordynację między nimi.

UMACNIAŁY, w ramach obowiązującego prawa, wymianę informacji, zarówno dwustronną, jak i na szczeblu UE, na temat osób skazanych za terroryzm lub za inne przestępstwa, które to osoby zostały lub mają zostać uwolnione po odbyciu kary, jeżeli ocena ryzyka wykaże, że są one nadal zradykalizowane i stanowią zagrożenie terrorystyczne.

DZIELILI się w obrębie UE, zgodnie z prawem krajowym i odpowiednio wcześniej przed ewentualnym zwolnieniem z więzienia przedmiotowych osób, informacjami na temat więźniów, którzy zostali uznani za stwarzających zagrożenie terrorystyczne, poprzez wprowadzanie ich danych do SIS, a jeżeli więźniowie ci są monitorowani przez organy ścigania, z wykorzystaniem systemu informacyjnego Europolu i projektów analitycznych Europolu. Należy tego dokonać zgodnie z wymogami prawnymi UE i państw członkowskich, ograniczeniami operacyjnymi, poszanowaniem zasady proporcjonalności i poszanowaniem praw podstawowych, aby zapewnić umieszczenie osób stwarzających zagrożenie terrorystyczne w unijnych bazach danych oraz ułatwić sprawdzanie tych osób w tych systemach, w tym ich danych biometrycznych.

ZBADAŁY, czy można by rozszerzyć dyskusję na temat skutecznej wymiany informacji obejmujących dane z bazy SIS po uzyskaniu trafienia dotyczącego wpisów mających związek z przestępstwami terrorystycznymi, w tym na temat zagranicznych bojowników terrorystycznych, którzy stanowią poważne zagrożenie – z korzyścią dla wszystkich państw członkowskich, które chcą otrzymywać dane z bazy SIS po uzyskaniu trafienia – po to, by uwzględnić w tej wymianie informacji dane z bazy SIS po uzyskaniu trafienia dotyczącego wpisów obejmujących przestępców skazanych za terroryzm lub brutalny ekstremizm lub przestępców zradykalizowanych w czasie odbywania kary w więzieniu.

POŁĄCZYŁY wysiłki i dzielili się najlepszymi praktykami, by znaleźć sposób umocnienia stosunków z priorytetowymi państwami trzecimi z myślą o ułatwianiu odsyłania, zgodnie z ustawodawstwem krajowym państw członkowskich, zagranicznych zradykalizowanych przestępców zwolnionych z więzienia, którzy – w oparciu o informacje takie jak wyroki skazujące lub dane wywiadowcze organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo narodowe – stanowią potencjalne zagrożenie terrorystyczne.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

NADAL UDZIELAŁA wsparcia państwom członkowskim, na ich wniosek, w opracowywaniu, wdrażaniu i standaryzacji narzędzi oceny ryzyka – zarówno w odniesieniu do osób skazanych za przestępstwa terrorystyczne, jak i zradykalizowanych więźniów skazanych za inne przestępstwa – z uwzględnieniem zmieniającego się zagrożenia terrorystycznego i powiązanej z nim potrzeby dostosowania tych narzędzi, a także wsparcia w gromadzeniu danych naukowych niezbędnych, by potwierdzić skuteczność działania tych narzędzi w praktyce oraz by podejmować oparte na dowodach decyzje dotyczące postępowania ze zwolnionymi przestępcami, którzy stanowią zagrożenie terrorystyczne, i ich monitorowania.

NADAL UŁATWIAŁA, w zakresie dozwolonym przez obowiązujące prawo, wymianę informacji na temat osób uznawanych za potencjalne zagrożenie terrorystyczne lub brutalne zagrożenie ekstremistyczne, w tym osób skazanych za terroryzm lub za inne przestępstwa, a następnie zradykalizowanych, które zostały zwolnione lub mają zostać zwolnione z więzienia, również poprzez zachęcanie do korzystania z istniejących narzędzi, zwłaszcza SIS, oraz – jeżeli takie osoby są monitorowane przez organy ścigania – systemu informacyjnego Europolu i projektów analitycznych Europolu.

WSPIERAŁA państwa członkowskie w zacieśnianiu stosunków z priorytetowymi państwami trzecimi, by ułatwić odsyłanie do krajów pochodzenia zagranicznych zradykalizowanych więźniów zwolnionych z więzienia.

PROMOWAŁA, przy wsparciu Europolu w ramach jego mandatu oraz zgodnie z prawem krajowym i unijnym, wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi, w szczególności dotyczących przeprowadzania ocen zagrożenia przed zwolnieniem skazanych osób oraz nakładania warunków zawieszenia lub środków bezpieczeństwa po ich zwolnieniu.